

Afrunding efter Offentligt fællesmøde om afvanding og klimatilpasning

Det velbesøgte møde med ca. 110 deltagere, fik det fælles afsæt som vi havde ønsket for udfordringerne med overfladevand og grundvand i vores område. Vi oplevede en god stemning og fik ros for initiativet.

Vi fik et overblik over vores fælles udfordringer - som grundejerforening, ret og pligt som grundejere og Syddjurs Kommunes muligheder og ansvar for at hjælpe til. Det hele kalder på fællesskab omkring løsningerne og som der var lagt op til i Drænlaug.

Opstarten i de store Drænlaug 2 og 3 var en udfordring. Mange deltagere og megen fokus på løsninger gjorde det svært. Etableringen er den første vigtige del af en proces, hvor der videre arbejdes mod overblik og løsninger.

Heldigvis tager flere grundejere det nødvendige ansvar for at løbe Drænlaugene i gang og Syddjurs Kommune den støtte som også bliver nødvendig.

Vi ser frem til at følge arbejdet i Drænlaugene og minder også om Grundejerforeningens sædvanlige aktiviteter, hvor fællesskabet også viser sit værd:

- Strandrensning 3. maj
- Skt. Hans bål 23.juni
- Sommerfest 12-13 juli
- Generalforsamling 13.juli

Læs mere om aktiviteterne på hjemmesiden GTTS.dk og i den årlige folder, som i påsken omdeles til alle postkasser i vores område.

Finn Svejstrup Olsen
Formand for Grundejerforeningen for Thorup og Tved Strand - GTTS

Natur og Miljø

Hovednummer

Tlf.: 87 53 50 00

syddjurs@syddjurs.dk

www.syddjurs.dk

Postadresse

Lundbergsvej 2

8400 Ebeltoft

Oplæg fra ”Offentligt fællesmøde om områdets afvanding og klimatilpasning”

Referat 06-02-2025

Referent: Freja Braüner True

Velkomst med overblik over områdets drænforhold og kendte udfordringer v. Finn Olsen

Det store fremmøde vidner om, at der er behov for overblik over drænforhold og ret og pligt. Finn er glad for at de har fået sat mødet op i samarbejde med Syddjurs kommune. Til stede er også Morten Hundahl, afdelingsleder for klima og miljø, Solvei M. Jensen og Steen Ravn Christensen fra kommunen.

Siden oktober 2023 har der været problemer med grundvand og høj vandstand på mange veje i området. I det hele taget er området ramt og berørt, men på forskellig vis. Sommerhusområdet ligger lavt ift. markerne omkring os. Det skaber høj grundvandsstand og deraf problemer ved sommerhusene.

Afvanding og dræning hviler på gamle løsninger, som ikke står mål med den udvikling, som området har været igennem i løbet af de seneste 50 år.

De lokale politikere er blevet gjort opmærksom på problemet, og GTTS har været i løbende dialog, og afholdt forskellige møder med kommunen. Konklusionen er, at vi slet ikke er gearret til at håndtere så komplekse udfordringer. Vi må have hjælp og vejledning fra kommunen, og vi har brug for et fælles afsæt for, hvad der er ret og pligt.

GTTS er en frivillig grundejerforening. Der er 233 betalende medlemmer, og der er et potentiale på 340. Området er ikke byggemodnet med fælles kloakering og dræning. Kun få af de gamle dræn er vedligeholdt. Syddjurs Kommune har ansvar for det store dræn, men vedligehold af dette er i sig selv en udfordring.

Det er ikke alle, der er bekendte med, at der ikke er fælles kloakering og dræning, når de køber sommerhus. Når der har været problemer, har grundejerforeningen forsøgt at hjælpe på vej, men ofte kan vi kun hjælpe med overblik og kontakt til Syddjurs Kommune, når der har været problemer i det store dræn gennem Tved Mose. Folk har selv forsøgt sig med pumper og grøftegravning – men der kan opstå nye problemer. For hvad man må egentlig?

Hvad kan vi gøre på længere sigt? Det kalder på fællesskab og håndtering i mindre drænlaug, som vi håber at få oprettet i dag.

Referatet kommer på vores hjemmeside GTTS.dk og i den årlige folder, som bliver omdelt i påsken - og Syddjurs kommune sender ud via e-boks.

Velkomst v. Morten Hundahl

- Glædet sig meget til at komme og fortælle. Der har gennem tiden været en række problemer i sommerhusområdet. Tingene er rimelig komplicerede, men det er dog heller ikke raketforskning.
- Det er en lang proces, da der er rigtig meget lovgivning på dette område. Det kræver meget sagsbehandling.
- Der er forskellige problemstillinger i området – men overordnet set så er problemet, at alle områderne er bundet sammen af vand. Hvis det ene område gør noget, kan det påvirke et andet område.
- Håber at aftenen slutter med, at der er nogle ansvarlige personer for hvert drænlaug, som kan drøfte videre med kommunen.

Afvanding og udfordringer v. Steen Ravn Christensen

- Klimaudfordringer: Det er ikke noget nyt, at det regner mere i Danmark. Vi har igennem de seneste 100 år fået mere end 1 mm om året. Det betyder, at buffersystemet er opbrugt. I har nok hørt meget om klimascenarier – der ligger en del usikkerhed omkring, hvad der kommer til at ske i fremtiden.
- Der er nogle forskellige udfordringer, der kan deles op i nedbør, grundvandsstand og havet.
- Fremtiden i Syddjurs: Udgangspunktet er, at når vi kigger mod slutningen af dette århundrede, så har vi omkring 11-12% mere nedbør. Hvis man kigger på sommerhusområdet er en udfordring topografien – der er nogle højtliggende arealer omkring området, som betyder, at vandet strømmer ned i sommerhusområdet. Samtidig bliver der også en større infiltration til grundvandet, så når vi kommer ned til dalfoden, så er det her, at grundvandet vil pible frem.
- Det redskab, som kommunen arbejder med, kan hjælpe med at sige, hvor de tror, at vandet vil samle sig, og hvor der dermed vil komme oversvømmelser.
- Skybrud: I befæstet arealer og i byer, så regulerer kommunen det igennem spildevandsplaner. Men i sommerhusområder er der kun ejerne selv til at gøre noget. Man skal selv klimatilpasse sin grund.
- Grundvand: Store udfordringer med spildevandssystemerne. Man kan se på kort, at der ligger meget vand på bagsiden af sommerhusområdet. På et gammelt kort fra 1870 kan man se, at det er gamle tørveområder/moseområder. Så det giver god mening, at der i dag ligger meget vand lige præcis der.
- Data viser, at grundvandet står højest om vinteren.
- Ved højtstående grundvand siger lovgivningen, at der kun er grundejeren selv til at håndtere den udfordring.
- Havet: Man forventer, at middelvandstanden vil stige. Det er svært at komme af med vandet, hvis havvandet stiger. Man skal måske til at indstille sig på, at der på sigt skal etableres en pumpeløsning for at komme denne udfordring til livs.
- Havet formodes at stige, og man antager at man i den sidste halvdel af dette århundrede ser ind i nogle stormflodshændelser op til kote 2,3 måske kote 3, og det skal vi også tage højde for på længere sigt.

- Oversvømmelser fra havet: Lovgivningen siger, at grundejeren har ansvar for sikring af egen grund og hus.
- Hvad gør vi så nu? Der er nogle forskellige ting man skal være opmærksom på. Find en fælles platform at snakke ud fra – det er noget af det vigtigste. Det betyder ikke, at man nødvendigvis er enig, men man er nødt til at få en fælles forståelse for tingene. Det kræver dialog – det er den måde, man skaber ejerskab over et projekt. Hvis I gør noget sammen, så får I meget mere værdi.
- Kommunens rolle: Kommunen skal i forhold til klimatilpasning sikre kritisk infrastruktur. De vil gerne facilitere processer og sparre med os. Men kommunen har ikke kapacitet til at køre store projekter. De vil meget gerne vejlede, men de må ikke rådgive.
- Grundejerens rolle: I har et økonomisk ansvar. Der skal skabes et ejerskab over projektet, og der skal laves en organisering. Drift (herunder dræn og udløb) - hvor meget skal være drift, og hvor meget skal man anlægge sig ud af?
- Når man skal lave et klimatilpasningsprojekt skal man kigge på følgende:
  - o Det tekniske er den nemme del
  - o Det juridiske er den besværlige del
  - o Det økonomiske er den konfliktfyldte del
  - o Det menneskelige er den uberegnelige del
- I forhold til at skabe ejerskab, så kræver det en organisering fx at lave drænlaug/klimalaug. Man kan også lave en klimafond ("Solidarisk hæftelse"). Der er ikke en rigtig løsning andet end den, der kan skabes enighed om.
- Det betyder meget for forsikringsselskaberne, at man viser, at man har taget ejerskab over det.
- Det hjælper ikke at lave en løsning med en masse drift, hvis man ikke kan blive enige om det. Enighed er vigtigt.
- Partsfordeling – nytteværdi (det er det første, der skal på plads, inden man går ind og kigger på at give tilladelse til den tekniske del). Der er både en nytteværdi for den enkelte matrikel, men også for området.
  - Primære og sekundære nytteværdier:
    - Sanitære installationer fungerer
    - Huset er tilgængeligt og anvendeligt
    - Dyrt/billigt sommerhus
    - Overflade- og regnvand bortskaffes
    - Adgangsveje, rent drikkevand
    - El-installationer
    - Salt/ferskvand
    - Undgå værdiforringelse
    - Forsikringsselskab
    - Det gode naboskab

- Løsninger – dræning (kan gøres på forskellige måder) Der er nogle udfordringer, fordi vi har nedslivningsanlæg, og der skal være en vis afstand til nedslivningsanlæg når man dræner. Man kan lave punktdræninger.

- Drift og beredskab: Afhængig af om man kan blive enige om det, vil det også have indflydelse på, hvilke andre løsninger man skal lave. Udløb og vedligeholdelse af dræn. Træer og dræn er en dårlig kombination.

- Spørgsmål: Kan man have et nærhedsprincip omkring evt. udgifter? Man kunne f.eks ligge drænene i vejene som nogle hoveddræn, og så kan alle ligge dræn dertil – så kan de vedligeholdes i drænlaug. Så kan man lave en fælles partsdeling. I er ikke tjent med, at den enkelte grundejer står for det. Så driften skal tænkes ind i, hvilken løsning man vælger.

- Spørgsmål: Er kommunen ikke ansvarlig for at lave noget kloakering i sommerhusområderne? Det er besluttet politisk at ganske få områder skal kloakeres, men resten er på standby. Der kommer næppe nogle og hjælper os med kloakering – og hvis det er, så vil det kun være det sorte spildevand (altså toilet og håndvask.)

- Spørgsmål: Hvad må vi egentlig, ud over at lave dræn og brønde? Man skal klimatilpasse sig selv, men det kan man reelt ikke. Forstået på den måde at du ikke må pumpe vand over til naboen, eller lave en dæmning, som skubber vand over til naboen. Det er en gordisk knude, og derfor er man nødt til at finde en fælles løsning. Tiden er en udfordring i en fælles løsning, for der er nogle, der er mere presset end andre.

- Spørgsmål: I 1990'erne var der et samarbejde med Hedeselskabet. Kunne man lege med at gøre det igen? Hvis der er nogle i området, som selv har noget indsigt, advokat eller ingeniør, ville det være godt, for det koster også mange penge. Så det er også en god idé at mobilisere de kræfter, som er ude i området.

- Spørgsmål: Det er fint nok, at vi kan lave fælles dræn, men hvor skal de lede vandet hen? Det skal ned til havet. Man må ikke koble sig på et allerede eksisterende dræn, fordi det handler om, hvor meget kapacitet et dræn har. Hvis man skal lægge dræn ude i vejen, så er det klart, at de skal have en kapacitet, hvor alle huse kan kobles på drænet.

- Spørgsmål: Hvordan ved man, at der er brug for dræn? Kan man måle grundvandsstanden? Typisk er det visuelt, eller hvad folk oplever. Man vil i fremtiden få større problemer end i dag, så der er også nogle, der ikke har problemer i dag, der vil få problemer. Man kan selvfølgelig godt måle det, men det er et spørgsmål omkring hvor mange ressourcer man vil bruge på det.

- Spørgsmål: Der snakkes meget om drænrør nede i jorden. Men når det går hårdt for sig, så skal vandet bare hurtigt af sted. Men de drænrør der har ligget der i mange år – kunne man forestille sig at man gravede de gamle rør op, og etablerede grøfter i stedet for? Ja, det er en mulighed. Grøfter

er også meget nemmere at vedligeholde. Man lagde typisk dræne i pga. landbrugsjord og anden infrastruktur. Åbne grøfter vil altid kunne lede mere vand end et drænrør. Opsamling i lavninger er også en mulighed.

- **Spørgsmål:** Grøn trepart og plantning af skov. Kunne man forestille sig at skov bag vores sommerhusområde kunne hjælpe på problemerne med vand? Det indgår i kommunens principper for udpegning, men fra statens side er det hele bundet op på CO2 og kvælstof, og der er ikke noget indsatsbehov hos jeres sommerhusområde. Så pt. er det nok ikke en mulighed. Men kommunen arbejder med muligheden for, at der kan plantes skov som klimatilpasning. Det vil være en god idé at lave en klimafond/et klimalaug, så man kan være operative den dag, der kommer nogle gode rammer. Etablering af evt. skovrejsning starter lige nu ved lodsejeren.

- **Spørgsmål:** Det lyder som om at grundejerne er ladet tilbage på perronen, og at kommunens deltagelse beror på tilladelser. Det vi kigger ind i, kalder på en samlet helhedsplan. Kan kommunen hjælpe med at facilitere noget økonomi til fordeling, så det fx køre over ejendomsskatten? Vi kommer ikke til at drive processen, for det har vi ikke kapacitet til. Men vi vil gerne hjælpe med, hvem man skal kontakte. Man kan søge om at gå i forskud, så kommunen ligger ud, og så skal man betale det over ejendomsskatten efterfølgende. Vi vil gerne bidrage med de ting vi kan, men I skal være enige. Man kan jo altid henvende sig til kommunen.

Gennemgang af områderne v. Morten Hundahl

- Skurken i det hele er mosen (Tved mose). Der kører der et afløb ned til stranden, hvor der er nogle sidetilløb til. Mosen er naturbeskyttet efter paragraf 3 i naturbeskyttelsesloven. Det betyder, at den ikke må gøres hverken for tør eller for våd. Det er nogle gamle rør, og det er noget skrammel. De burde egentlig reoveres og udskiftes. De rør er at betragte som et offentligt vandløb – kommunens forpligtelse er at spule og sørge for, at der kommer vand igennem. Men hvis det skal udskiftes, så er det faktisk den enkelte lodsejers ansvar. Vi har observeret området i mange år - og vi må opgive at vedligeholde det, som ligger i mosen. Så vi skal nok på sigt ud og se på en anden løsning.

- Der kommer også nogle tilstrømninger omkring Carlsvognsvej – der er nogle problemer der, hvor vandet måske skal føres en anden vej ned langs Orionvej, som vi kan se på et gammelt kort. Måske skal det genopføres og så føre noget vand fra mosen den vej. (Drænlaug 3 red.)

- En anden mose ovenfor Herculesvej var skyld i oversvømmelser på Herculesvej og hen til Metholmvej, og der skal der også findes en løsning. (Drænlaug 2 red.)

- Der er en problemstilling omkring Nordstjernevej, hvor de får meget vand fra markerne. (Drænlaug 4 red.) I forhold til lovgivningen, så skal man kunne tåle det. Det er ikke markens ejer, som er ansvarlig for det.

- Så er der problemerne omkring Casiopeiavej/Stjernevej, men her er problemerne adresseret og Drænlaug 1 etableret.

- Selvom man bor et sted, hvor man ikke har problemer lige nu, så kommer det i fremtiden, fordi grundvandsspejlet er stigende.

- Det er en stor elefant, der skal spises, og derfor er vi nødt til at tage det i små bidder.

Grundejerforeningens rolle og opdrag til drænlaug v. Finn Olsen

- Som grundejerforening kan vi ikke tage ansvar for det videre arbejde - det er nødt til at foregå i nogle mindre grupper - Drænlaug. På hjemmesiden www.gtts.dk har vi samlet indhentede drænkort, samt informationer og værktøjer til brug for grundejere og Drænlaug. Der er opstart af nye Drænlaug efter pausen.

Erfaringer fra Cassiopeiavej drænlaug v. Flemming Trillingsgaard

- I efteråret 2023 var det meget slemt hos dem. Derfor blev grundejerne hurtigt enige om at mødes og fandt ud af

1) Det er nogle utroligt kloge mennesker, der bor på Cassiopeiavej

2) Vi var nødt til at have en mere struktureret tilgang til det.

- Vi lavede en arbejdsgruppe, hvor vi forsøgte at få et overblik over, hvor dræn osv var.

Arbejdsgruppen var hurtigt enige om at lave et drænlaug, og rådet er at lave et godt forarbejde med vedtægter osv.

- Man er nødt til at sige at "det bliver på bedste vis" og tilføje det i vedtægterne.

- Vi blev enige om, at det første vi ville arbejde med, var hvad kan vi selv gøre?

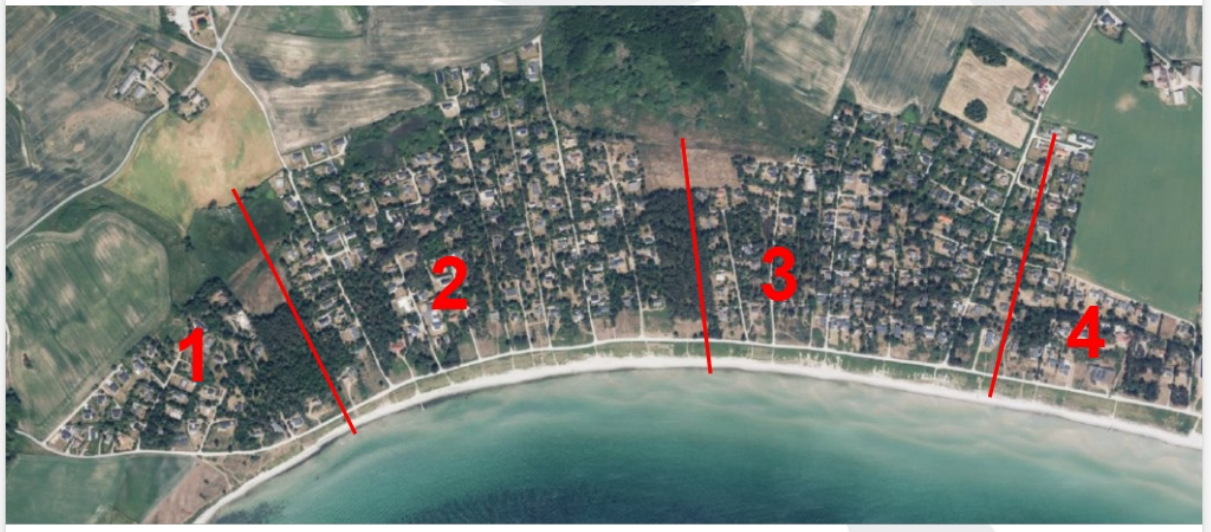
- Vi startede med at få spulet vores dræn.

- Dernæst er der blevet lavet en TV-inspektion (sørg for at være der, den dag entreprenøren kommer, så man er sikker på at de tjekker de rigtige steder.)

- Start med at snakke sammen med nogle i jeres eget område, før I mødes med de andre veje.

• Opdeling i arbejdsgrupper i fremtidige drænlaug med oversigtskort til at komme konstruktivt videre v. afdeling for Natur og Miljø

• Opsamling ude i arbejdsgrupperne - se separate referater fra Drænlaugene.

Referat Drænlaug 1

Referat fra offentligt fællesmøde på Fuglsøcenteret den 6. februar ang. afvanding og klimatilpasning.

Gruppe 1 Himmervej, Cassiopeiavej, Meteorvej og Stjernevej

Område 1 blev inddelt i to grupper mhp. afvanding

- Område ved Himmervej, Cassiopeiavej og Meteorvej
- Område ved Stjernevej.

Alle vejene var repræsenteret i gruppen. Desuden var to repræsentanter fra ejeren af dele af plantagen på Stjernevej samt engområdet mellem Metholmvej og gruppens område mødt op.

Orientering om hvilke kendte dræn/rørføringer som er i gruppens område, og hvilke af disse rør og brønde som er tydeligt oprensede. Orientering fra Cassiopeiavej om spuling af dræn og brønde.

Diskussion om hvem som har pligten til at oprense røret fra Stjernevej, som har udløb på stranden. Syddjurs kommune har efterfølgende opklaret, at når udløbet ligger udenfor matrikel, da er det nærmeste matrikel som er ejer og har forpligtigelse til at oprense udløb. Hvis røret løber i matrikelskel, så er det begge matrikelejere, som har forpligtigelse dertil.

Diskussion om vanskelighederne i at etablere et drænlaug, da ikke alle er berørt af udfordringer med oversvømmelse ved skybrud og højt grundvand.

Diskussion om det er muligt at grave grøfter i stedet for at etablere drænledninger. Drænledninger er dyre at etablere, udsat for trærodde samt nødvendige at spule en eller flere gange om året. Eventuelle spærringer i grøfter er synlige, lettere at rense af grundejerne samt billigere at etablere.

Diskussion om konsekvenserne for de eksisterende grundejere, af etableringen af nyt sommerhusområde. Frygt for øgede vandmængder i området. Der er ifm. udkast til lokalplanen redegjort for håndtering af vand, som er godkendt af Administrationen. Syddjurs Kommune mener ikke, at det vil få konsekvenser, da der etableres grøfter og bassiner i det nye område. Syddjurs Kommune orienterede om, at der siden sidste politiske behandling af lokalplanen er indarbejdet en kapacitet til skybrudsvolumener udenfor lokalplanområdet med henblik på at beskytte områderne mod overfladevand ved skybrud, ved at hæve en vej som fører ind på markerne fra Gl. Skovvej. Dette er indarbejdet i lokalplanen, som behandles i marts måned. Det blev aftalt, at videreformidle mail til afdeling for Plan og Udvikling grundet flere spørgsmål til lokalplanprocessen.

Diskussion om etablering af ny og kortere rørføring på markerne mod syd og ud i vigen. Den eksisterende rørføring har begrænset fald. Ny og kortere rørføring vil øge faldet mod havet. Diskussion om hvem som skal tage initiativ til sådan en rørføring - Syddjurs Kommune eller de

berørte grundejere. Det er privat dræn, hvorfor grundejerne blev informeret om, at de skal rejse projektet. Der blev opfordret til samarbejde/samtækning med sammenfaldende interesser.

Flere grundejere har under de store oversvømmelser set, at grundejerne omkring Metholmvej har pumpet vand ud på engen. Disse har forklaret, at det er efter aftale med ejeren af engen. Repræsentanterne fra ejeren orienterede om, at der ikke er givet nogen tilladelse til dette. At pumpe store mængder vand ud på engen har store konsekvenser for nogle beboere på Cassiopeiavej og Stjernevej. Grunde bliver oversvømmet og grundvandet kommer til at stå så højt, at det fylder septiktankene med vand, så sommerhusene ikke kan benyttes i månedsvi.

Repræsentanterne orienterede om, at de kun er interesserede i, at undgå oversvømmelser og ønsker at rør og brønde er oprensede og vil sørge for dette.

Referat Drænlaug 2

Referat fra offentligt fællesmøde på Fuglsøcenteret den 6. februar ang. afvanding og klimatilpasning.

Gruppe 2 var meget stor, og det blev ret hurtigt klart, at der er ret forskellige interesser i den østlige og den vestlige del, og det var ret svært at komme igennem med, at vi kommer til at have et fælles ansvar for Solvej afløbet.

Der var mange gode snakke om løsninger, men igen blev det lidt svært at finde en fælles indgang til det. Så første opgave til gruppe 2, bliver nok at se på, om det måske skal deles op i 2 områder og eventuelt hvordan. Flere personer meldte sig til en arbejdsgruppe, som skal mødes senere på året for at komme videre i processen. Syddjurs kommune arbejder på et opstartsmøde.

Syddjurs Kommune har siden det offentlige møde rekvireret entreprenør til at undersøge det offentlige vandløb i mosen.

Referat Drænlaug 3

Referat fra offentligt fællesmøde på Fuglsøcenteret den 6. februar ang. afvanding og klimatilpasning.

Snakken blandt de godt 30 deltagere, gik mest på udfordringerne omkring manglende afvanding gennem Tved mose og de problematiske drænrør, som tilbagevendende i årevis ikke kan spules, og derfor ophober sig vand mest omkring Carlsvognsvej - og øst på til Tangvej.

Flere har fået øje på en gammel grøft langs Orionvej, som måske kunne oprenses og genetableres helt op til mosen og dermed være en genvej for vand øst fra.

Omkring udgifter kan en vandmyndighed diktere betaling til alle grundejere i et område.

Det blev nedsat en lille arbejdsgruppe, der skal mødes senere på foråret for at komme videre i processen. Evt. nye deltagere må gerne melde sig.

Referat Drænlaug 4

Referat fra offentligt fællesmøde på Fuglsøcenteret den 6. februar ang. afvanding og klimatilpasning.

Vi var 16 som havde en konstruktiv afslappet diskussion om udfordringerne. Præcisering: Drænlaug 4 er området øst for Tangvej til og med Polarstjernevej med ca. 60 parceller.

Vi snakkede om vores oplevelser, kiggede på vandets strømningsveje, men kom hurtigt i løsningsmode og ser muligheder, men et overordnet punkt er, hvor vandet skal hen:

- Under Begtrup Vig Strandvej i nyt udløb? Tilladelse?
- Kobles på det store problemfyldte Solvejdræn under Tangvej med pumpning?

Borger fra Jupitervej laver opstart af en lille arbejdsgruppe til at komme videre.

Vi sluttede med at dette møde havde været en god oplevelse og også en god anledning til at mødes med nærmeste naboer.